

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **T. B.**, zast. Mgr. Veronikou Moudrou, advokátkou, se sídlem Ke Džbánu 566/2, 161 00 Praha 6 proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, 170 34, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 7. 2003, č. j. 59 Az 16/2003-37,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 7. 2003, č. j. 59 Az 16/2003 – 37 se **zrušuje** a věc se mu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného Ministerstva vnitra ČR ze dne 1. 6. 2002 č. j. OAM 2663/VL-11-04-2002 byla zamítnuta žádost žalobkyně – stěžovatelky o azyl jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu), ve znění zákona č. 2/2002 Sb. a dále nebyl udělen azyl podle § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a také bylo uvedeno, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Krajský soud v Ústí nad Labem, jako soud 1. stupně, pojednal o opravném prostředku podaném prve u Vrchního soudu v Praze prostřednictvím Ministerstva vnitra ČR ze dne 7. 6. 2002, a to s ohledem na ustanovení § 129 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále jen s. ř. s.). Ve výroku rozhodnutí napadeného kasační stížností uvedl, že opravný prostředek proti rozhodnutí žalovaného se zamítá, a že žádný z účastníků nemá

právo na náhradu nákladů řízení. Vyšel přitom z obsahu soudního i správního spisu, který mu byl žalovaným předložen s tím, že stěžovatelka jako důvody své žádosti o udělení azylu na území České republiky uváděla pouze ekonomické potíže a svou nezaměstnanost v Moldavsku. Zabýval se všemi důvody, pro které byla žádost o azyl zamítnuta, resp. nebylo jí vyhověno. Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost v níž uvedla, že rozhodnutí soudu bylo vydáno bez nařízení jednání, ačkoli s tím nevyslovila souhlas, resp. od soudu neobdržela výzvu k vyjádření názoru na projednání věci bez nařízení jednání, a tudíž se k tomuto procesnímu kroku nemohla vyjádřit. V dalším se pak zabývala věcnými důvody, když formulovala nově okolnosti a důvody, pro které má za to, že by jí měl být azyl udělen, a které zjevně nebyly obsaženy v žádosti o azyl ani v opravném prostředku, jež byl adresován soudu. Nově formulované důvody jsou zachování celistvosti rodiny, když poukazuje na věc manžela vedenou u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec sp. zn. 59 Az 221/2003, totiž žádost o azyl a dále z důvodu zachování plynulosti provozu zaměstnavatele stěžovatelky.

Z obsahu soudního a správního spisu vyplývá, že věc napadla u Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 1 A 1078/2002 patrně dne 30. 7. 2002, když opravný prostředek proti rozhodnutí žalovaného byl podán cestou Ministerstva vnitra dne 7. 6. 2002. Spis byl posléze převzat Krajským soudem v Ústí nad Labem dne 2. 1. 2003; obsahuje kromě podaného opravného prostředku a napadeného rozhodnutí žalovaného také pokyn k vypravení řady písemností, a to poučení podle § 15 a), § 17 a § 30 o. s. ř., výzvu podle § 250 f) o. s. ř., a to s tím, aby byly doručeny žalobkyni – stěžovatelce a žalovanému Ministerstvu vnitra ve lhůtě 15 dnů od vypravení, totiž od 1. 10. 2002. Soudní spis skutečně také obsahuje všechna tato poučení, mimo jiné poučení podle § 250 f) o možnosti a vhodnosti projednat věc bez toho, že by bylo nařizováno jednání. Vrchní soud v Praze však ani podle prezenčního razítka tyto listiny nevypravil, a to ani do dne 31. 12. 2002. Soudní spis pak obsahuje prvotní úkony učiněné Krajským soudem v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, mimo jiné také poučení o účinnosti soudního řádu správního s tím, že „ pokud v souvislosti s účinností zákona č. 250/2002 Sb. účastník změní svůj již vyjádřený postoj k vyřízení věci bez jednání, nechť toto soudu sdělí ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto poučení. V případě, že ve stanovené lhůtě účastník soudu neoznámí, že trvá na provedení jednání, soud bude považovat dříve udělený souhlas za účinný“. Toto poučení stěžovatelka obdržela a převzala dne 6. 2. 2003. Dále bylo pátráno po adrese, na které se stěžovatelka zdržuje a je založen rozsudek soudu 1. stupně s pokynem na vyvěšení na úřední desku a který byl doručen stěžovatelce 28. 7. 2003, žalovanému 22. 7. 2003.

Ke kasační stížnosti se vyjádřil i žalovaný, který poukázal na vlastní podání i výpověď stěžovatelky učiněnou v průběhu správního řízení, včetně samotné žádosti o udělení azylu, rovněž i na obsah opravného prostředku podaného Vrchnímu soudu v Praze. Vyjádřil se k požadavku stěžovatelky, aby byl vyslechnut k důvodem podané žádosti o udělení azylu také její manžel, což stěžovatelka odůvodnila tím, že v rodině výrazně jednání stěžovatelky ovlivňuje. Žalovaný uvedl, že žádost byla podána osobou zletilou a samostatnou a také s ní tak bylo uvedeno řízení. Co se týče neudělení azylu z humanitárních důvodů, pak poukázal na existující judikaturu správního soudu v této otázce, včetně možnosti soudního přezkumu volné úvahy správního orgánu. Pokud jde o manžela stěžovatelky, žaloba byla Krajským soudem v Ústí na Labem podle sdělení žalovaného zamítnuta dne 21. 7. 2003. Soudní spis obsahuje připojený správní spis žalovaného, v němž je založena jak žádost o udělení azylu, tak i protokol k pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. Ze všech těchto listin je zjevné, že důvody pro které stěžovatelka o azyl žádala, měly charakter výlučně ekonomický.

Kasační stížnost se jeví důvodnou.

O žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti soud nerozhodoval s ohledem na skutečnost, že věc samu projednal přednostně.

Podle ust. § 129 odst. 2 s. ř. s řízení o opravných prostředcích podaných přede dnem účinnosti tohoto zákona, o nichž soud nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí v řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního tohoto zákona; jde-li o řízení ve věcech, o nichž má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, soud postupuje podle § 68 písm. b). Účinky procesních úkonů v těchto řízeních učiněných zůstávají zachovány a posoudí se přiměřeně podle ustanovení tohoto zákona. Ustanovení § 46 odst. 2 až 4 se užijí obdobně.

Podle ustanovení § 51 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen. Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. soud rozhodne, které z navržených důkazů provede a může provést i důkazy jiné. Podle ustanovení § 77 odst. 1 dokazování provádí soud při jednání. Podle druhého odstavce v rámci dokazování může soud zopakovat nebo doplnit důkazy provedené správním orgánem, neupraví-li zvláštní zákon rozsah a způsob dokazování jinak. Soud jím provedené důkazy hodnotí jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem, ve svém rozhodnutí vyjde ze skutkového a právního vztahu takto zjištěného.

V daném případě zde byl dán důvod pro zrušení rozsudku soudu 1. stupně podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s, totiž pro jinou vadu řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. K těmto důvodům, který je konec konců vyjádřen i mezi těmi, k nimž kasační soud přihlíží i bez toho, že by musely být obsaženy v kasační stížnosti, patří bezesporu dodržovaní zásady rozhodování v rámci veřejného ústního jednání, když soudní řád správní z této zásady povoluje výjimku v ustanovení § 51 s. ř. s., avšak za splnění určitých předpokladů. Soud zvážil, že by odpovídalo zásadě zachování procesních úkonů ve smyslu § 129 odst. 2 s. ř. s., jestliže by byl vyjádřen dříve souhlas s rozhodnutím bez nařízení jednání ve smyslu § 250 f) o. s. ř. ve znění ke dni 31. 12. 2002, neboť v takovém případě by nedošlo ke zkrácení práv stěžovatelky, protože i v řízení o opravném prostředku bylo možné dokazování provádět. Za takovéto situace by poučení, jež soud 1. stupně – Krajský soud v Ústí nad Labem pobočka Liberec vůči účastníkům řízení adresoval, bylo na místě a smyslu přechodných ustanovení by odpovídalo. Nebylo ale možno odvolat se na přechodná ustanovení § 129 odst. 2 a mít za to, že poučení, jak bylo posléze Krajským soudem v Ústí nad Labem pobočka v Liberci formulováno, bude dostačující. Poučení samo předpokládá, že stěžovatelce bylo již dříve poskytnuto řádně poučení dle § 250 f) o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2002, avšak to se nestalo. Proto také je oprávněná námitka, že došlo ke zkrácení na procesních právech stěžovatelky, a toto zkrácení mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Nezákonné zkrácení práva účastníka řízení, aby jeho věc byla před soudem projednána při ústním jednání, je takovou vadou, která sama o sobě vždy může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Soud 1. stupně pokud bude mít za to, že je dán nadále důvod rozhodnout bez nařízení jednání, pak o tom musí účastníky řízení řádně poučit ve smyslu § 51 s. ř. s. V opačném případě nařídí jednání a ve věci znovu rozhodne. Proto také kasační soud přistoupil k zrušení rozsudku soudu 1. stupně a vrácení věci k dalšímu řízení ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. V dalším řízení se soud 1. stupně zaměří na

nápravu vytýkaného pochybení ve smyslu shora vyjádřeného právního názoru (§ 110 odst. 3 s. ř. s).

O náhradě řízení o kasační stížnosti soud 1. stupně rozhodne ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.)

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 13. 11. 2003

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu